

1. GESLAGTELIKHEID IN NGB ARTIKEL 30

2. CALVYN – MAG VROUE DIE SAKRAMENTE BEDIEN ?

1. Geslagtelikheid in NGB artikel 30: Die regering van die kerk

Problematiek

In die debat oor vrou-in-die-(besondere)amp (VIDA) in die GKSA word daar dikwels genoem dat dit nie 'n saak is wat in die gereformeerde belydenis aangespreek word nie, m.a.w. die belydenis maak nie 'n uitspraak oor geslagtelikheid en die besondere ampte nie. En nou, aangesien dit nie daar eksplisiet aangespreek of genoem word nie, daarom kan verskillende (en teenoorgestelde) standpunte verdra en geakkomodeer word.

Historiese konteks

Dit is waar dat geen artikel van ons geloof spesifiek afgestaan word aan die saak nie, maar dit is maklik om te verklaar. In die tye van die opstel van die belydenis (16/17de eeu) was VIDA nie 'n brandende kwessie in die kerke soos vandag nie, en is daar vanselfsprekend aanvaar dat betroubare 'manne' die besondere ampte moet vul, volgens die Skrif se leer, soos vasgehou en bely deur 2000 jaar se kerkgeskiedenis.

Verder moet ons in ag neem dat die doel van die belydenis nie is om 'n detail allesomvattende weergawe te gee van letterlik alles wat ons moet glo nie, en ook nie presies wat oor dit wat wel vermeld word, presies alles geglo moet word nie. Verder kan daar nogsteeds veranderinge en byvoegings plaasvind, in die lig van die Skrif wat dit vereis (*semper reformanda*, sien ook NGB artikel 7), ook a.g.v. die tye waarin ons lewe wat dit kan noodsaak (sien bv. die voorwoord tot die Dordtse Leerreëls; so kan daar bv. 'n nuwe belydenis ontstaan oor die skeppingsleer of Skrifgesag).

Geslagtelikheid in NGB artikel 30 ?

Dit alles gesê, is daar tog 'n aspek in ons belydenis oor die saak van geslagtelikheid wat 'n mens maklik kan mislees, en wat daarop wys dat

dit betroubare ‘manne’ moet wees, nie betroubare ‘vroue’ nie, vir al die besondere ampte: herders, ouderlinge én diakens.

Ek is hierop gewys deur ‘n “United Reformed Churches of North America” (URCNA) predikant, Daniel R. Hyde, waar hy skryf in sy kommentaar op Artikel 30 van die NGB, wat handel oor “Die regering van die Kerk”.

Eers artikel 30 self (kursief bygevoeg):

Ons glo dat hierdie ware kerk ooreenkomstig die geestelike bestuurswyse wat ons in die Here ons in sy Woord geleer het, geregeer moet word. Daar is naamlik dienaars of herders wees om die Woord van God te verkondig en die sakramente te bedien; ook ouderlinge en diakens om saam met die herders die kerkraad te vorm. Deur hierdie middel moet hulle sorg dra dat die ware godsdiens onderhou, die ware leer oral versprei, die oortreders op geestelike wyse vermaan en in toom hou en die armes en bedroefdes ook volgens hulle nood gehelp en getroos word. Op hierdie wyse sal alles in die kerk behoorlik en ordelik geskied wanneer *betroubare persone* gekies word ooreenkomstig die voorskrif wat die apostel Paulus in die brief aan Timoteus gee (1Ti 3). 1Kor 4:1-2; 2Kor 5:19; Joh 20:23; Hand 26:18; 1Kor 15:10; Mat 5:14; Luk 10:16; Gal 2:8; Tit 1:5; 1Ti 3.¹

Dit gaan spesifiek oor die frase “betroubare persone”, wat volgens die oorspronklike tekste spesifiek dui op “betroubare manne”. Hier is ds. Hyde se verklaring by artikel 30:

“Before moving on in our exposition, it should be noted well that the Confession speaks of the offices of pastor, elder, and deacon as being filled by “faithful men.” Not only is the noun in the French text, *personnage*, masculine, but also the noun in the Latin text is even more explicit, *viri*, which is the word for a *man*.

¹ Sien die volgende twee bronne oor die oorspronklike uitgawes van die Nederlandse Geloofsbelydenis: Philip Schaff (ed.), *The Creeds of Christendom*, vol.1 (Grand Rapids, MI: Baker, 1998), p.502-507; J.H. Bakhuizen van den Brink (samesteller), *De Nederlandsche Belijdenisgeschriften* (Amsterdam: Uitgeversmaatschappij Nederland, 1940), p.11-24.

This is the confessional position, which the Form for the Ordination of Elders and Deacons clearly states in the exposition of the office of deacon. The Form says because the apostles were overburdened, “certain men were chosen,” as the text of Acts 6 makes clear. The Confession and the Form follow the basic biblical texts.

In Acts 6:3 the word that is used for the men who were chosen to serve focuses on *the idea of male*, rather than the generic man. Paul says in 1 Timothy 3:12 that the deacon “must be the husband of but one wife” and also refers to “their wives” in verse 11. Further, 1 Timothy 2:12 teaches that a woman cannot be an office bearer since she cannot teach or have authority over a man.

There were, of course, many women in the New Testament churches that served the Lord in the setting of the church. Phoebe is one of these. She is called “our sister . . . a servant (*diakonos*) of the church in Cenchrea” (Romans 16:1). Tabitha, also called Dorcas, is called “a disciple . . . who was always doing good and helping the poor” (Acts 9:36). In Ephesus, and perhaps in other churches, there was a “list of widows” of those who were over sixty years old and devoted themselves “to all kind of good deeds” (1 Timothy 5:9–10).” (*With Heart and Mouth: An Exposition of the Belgic Confession*, Grandville MI: Reformed Fellowship, pp.409,410)

Verklaring

‘n Mens moet wel noem dat die oorspronklike Franse woord 1) ‘personnage’ (*personnages* [manlik]... *fideles*) fokus nie op die ‘geslagtelikheid’ noodwendig nie, maar op die ‘karakter’ van die ampsdraers (soos artikel 30 ook uitwys met die woord ‘betroubare’). Die geslag van die naamwoord is dus nie alleen deurslaggewend opsigself nie en daarom moet ‘n mens waak om nie te veel daarvan te maak nie.²

² Dankie vir ds. Eric Kayayan (GK Rietvallei) vir sy hulp met die Franse en Latynse grammatika.

Tog is dit belangrik om te sien, *eerstens*, dat die begronding in die Skrif (“... *ooreenkomstig* die voorskrif wat die apostel Paulus in die brief aan Timoteus gee”, 1 Tim.3), duidelik daarop dui dat hierdie ‘*personnages*’ van NGB art.30 ‘mans’ moet wees (Grieks: *anér* = ‘man’, sien 1 Tim.3:2,12), en, *tweedens*, dat die oorspronklike Latyn (*viri fideles* = betroubare mans) baie eksplisiet dui op ‘mans’ (*viri*). Die Latynse woord ‘vir’ (man) word eksplisiet gekies (en nie ‘femina’, vrou, nie).

Bevinding

Die skriftuurlike, teologiese en historiese konteks van ons belydenis wys dus daarop dat dit betroubare ‘mans’ moet wees, nie ‘vrouens’ nie.

Konklusie

Die GKSA se sinode besluit om vrouens as diakens te verkies is in stryd met die Skrif (1 Tim.3), die belydenis (NGB art.30) asook die weg wat artikel 31 van ons Kerkorde aandui, aangesien die belydenis nie vanuit die Skrif weerlê en verander is nie.

2. WIE MAG DIE SAKRAMENTE BEDIEN IN CHRISTUS SE KERK ? Calvyn se antwoord in die lig daarvan dat sommige in die GKSA vroue tot die besondere ampte van ouderling en leraar wil toelaat³

Wie die sakramente mag bedien

Dit het ook op die onderwerp betrekking om te weet dat dit verkeerd bedien word as mense in hulle persoonlike hoedanigheid die bediening van die doop hulleself toe-eien. Die bediening van sowel die doop as die nagmaal is trouens deel van die kerklike bedieningsamp.

En Christus het die opdrag om te doop trouens nog aan vrouens nog aan mense na willekeur gegee, maar Hy het hierdie opdrag aan diegene wat Hy as apostels aangestel het, gegee. En toe Hy sy

³ Oorgeneem uit: Calvyn, J., Simpson, H., vertaal deur, & Brink C.M.M., t. (1998, c1991). *Institusie van die Christelike godsdiens*. In Volume 1 & 2 het L.F. Schulze ook gehelp met vertaling. (electronic ed.) (IV, xv, 20). Potchefstroom: Calvyn-Jubileum boekfonds: deel 4, hoofstuk 15, nr.20-22 (bl.1628-1631). Kursief en voetnota is bygevoeg.

dissipels beveel het om in die bediening van die nagmaal te doen wat hulle gesien het deur Hom gedoen word, aangesien Hy self die amp van wettige Uitdelers daarvan verrig het, was dit ongetwyfeld sy wil dat hulle daarin sy voorbeeld moes naboots. Ek kan dus nie sien hoe die gebruik wat reeds baie eeue lank en daarom amper van die begin van die kerk af posgevat het, naamlik dat leke wel in doodsgevaar die doop mag bedien as 'n bedienaar van die Woord op die tydstip nie aanwesig is nie, met 'n grondige redenasie verdedig kan word nie.

Selfs nie eens die skrywers van ouds wat hierdie gebruik gehandhaaf of geduld het, is seker of dit regtens kan gebeur nie. Augustinus bring hierdie twyfel trouens duidelik na vore wanneer hy se:

“Ek weet nie of iemand godvrugtig kan se dat die doop herhaal moet word as 'n leek noodgedwonge die doop bedien het nie. Want as dit nie noodgedwonge geskied nie, is dit misbruik van 'n ander se amp. As nood hom egter daartoe dwing, is dit of geen sonde nie, of dit is vergeeflik”.

Verder is sonder enige uitsondering oor vrouens op die Konsilie van Karthago besluit dat hulle dit volstrek nie op hulle mag neem om te doop nie:

“Maar nou bestaan die gevaar dat iemand wat siek is, die genade van die wedergeboorte ontnem word as hy sonder om gedoop te word, sou sterf”.

Hoegenaamd nie ! Wanneer God beloof dat Hy vir ons 'n God sal wees en vir ons kinders na ons, verklaar Hy dat Hy ons kinders onder die wat aan Hom behoort, aanneem. In hierdie woorde word hulle saligheid saamgevat. En niemand sal waag om so beledigend teenoor God te wees dat hy sou ontken dat God se belofte vanself voldoende is om sy eie vrug te dra nie.

Min mense het opgemerk hoeveel skade hierdie leerstuk, wat ook sleg verduidelik is, naamlik dat die doop noodsaaklik is vir ons saligheid, teweeggebring het. Daarom is mense ook minder waaksaam in verband

hiermee, want toe die opvatting veld gewen het dat almal verlore is vir wie dit nie te beurt geval het om met water gedoop te word nie, was ons toestand slegter as die van die Israeliete—asof God se genade nou kariger is as onder die wet! Ons sal dan immers meen dat Christus gekom het, nie om die beloftes te vervul nie, maar om hulle tot niet te maak aangesien die belofte wat destyds kragtig genoeg was om vanself binne agt dae saligheid te verleen, nou sonder die hulp van hierdie teken kragteloos sou wees.

'n Bespreking van die opvattinge van die kerkvaders dat vrouens nie toegelaat mag word om te doop nie.

Uit **Tertullianus** se werke kan ons eerste aflei hoedanig die gewoonte voor Augustinus se geboorte was. Tertullianus se dat vrouens nie toegelaat word om in die kerk te praat nie; ook nie om te onderrig, of te doop of te offer nie om te voorkom dat hulle hulle enige deel van die manlike amp, om nie eens te praat van die priesterlike amp nie, sou toe-eien. Ook **Epiphanius** is 'n oorfloedige getuie hiervan wanneer hy **Marcion** verwyt omdat hy aan vrouens vergunning gegee het om te doop. Die antwoord van mense wat die teendeel voel, is inderdaad nie aan my onbekend nie, naamlik dat daar 'n groot verskil tussen 'n algemene gebruik en 'n buitengewone hulpmiddel is wat die uiterste nood afdwing.

Aangesien hy egter verklaar dat dit 'n bespotting is om aan vrouens vergunning om te doop te gee, en hy geen uitsondering maak nie, is dit duidelik genoeg dat hierdie bedorwe gebruik deur hom verdoem word sodat dit onder geen dekmantel verskoon kan word nie. Ook in sy derde boek waar hy leer dat dit selfs nie eens die heilige moeder van Christus vergun was nie, voeg hy geen uitsondering by nie.

Beantwoording van 'n beswaar op grond van Sippora se optrede

Die voorbeeld van Sippora word heeltemal onpaslik hier aangehaal. Want uit die feit dat die engel van God tevrede was toe sy 'n klip gegryp en haar seun daarmee besny het, word verkeerdelik die afleiding gemaak dat dit 'n daad was wat God se goedkeuring weggedra het. Andersins sou ons moes se dat die godsdiens wat die heidene van

Assirie af oorgebring en daar gevestig het, God ook behaag het. Maar ons kan met ander kragtige redes bewys dat die daad wat hierdie dwaas vrou verrig het, onverstandig nagevolg word.

As ek sou se dat dit 'n uitsonderlike daad was wat nie nageboots behoort te word nie, en, veral aangesien nêrens gelees kan word dat 'n spesiale opdrag om die besnydenis eertyds te doen, aan die priesters gegee is nie, dat die rede vir die besnydenis verskil van die rede vir die doop, is dit kragtig genoeg om hierdie opvatting te weerlê. Christus se woorde is trouens duidelik: “Gaan, leer al die nasies en doop”.

Omdat Hy dieselfde mense as verkondigers van die evangelie en as bedienaars van die doop aangestel het, en niemand in die kerk behalwe een wat daartoe geroep is soos Aaron, volgens die getuienis van die apostel, homself hierdie eer mag toe-eien nie, maak iemand wat sonder 'n wettige roeping die doop bedien, inbreuk op 'n ander se amp. Paulus roep duidelik uit dat alles wat ons met 'n twyfelagtige gewete aanpak, selfs in die geringste dingetjies, soos in kos en drank, sonde is. Gevolglik word daar in die geval van doopbediening deur 'n vrou baie swaarder gesondig terwyl die reël wat deur Christus gegee is, openlik daardeur geskend word. Ons weet immers dat dit sonde is om dit wat God saamgevoeg het, uitmekaar te skeur.

Ek laat dit egter heeltemal daar. Ek wou slegs my lesers se aandag daarop vestig dat Sippora niks minder in gedagte gehad het as om diens aan God te lewer nie. Sy het gesien dat haar seun in doodsgevaar was, sy kreun en sy mor, en sy gooi sy voorhuid met verontwaardiging op die grond; sy skel so op haar man dat sy haar ook vir God vertoorn.

Kortom: dit is duidelik dat hierdie hele daad uit die magteloosheid van haar gemoed voortgekom het want sy skreeu teen God en haar man dat sy gedwing word om haar seun se bloed te vergiet. Voeg hierby dat, as sy haar dan nog in alle ander opsigte reg gedra het, dit nogtans onverskoonbare voortvarendheid was dat sy haar seun in die teenwoordigheid van haar eggenoot besny—en hy was nie maar net 'n gewone mens nie, maar Moses, die belangrikste profeet van God en daar

het nooit 'n belangriker profeet in Israel opgestaan as hy nie. Dit was haar niks minder geoorloof om dit te doen as wat dit vandag vir vrouens onder toesig van 'n biskop geoorloof is nie.

Die volgende beginsel sal egter hierdie hele geskil sonder enige moeite uit die weg ruim: jong kinders wie dit te beurt val om uit hierdie huidige lewe te verhuis voordat dit hulle gegun is om gedoop te word, word nie uit die koninkryk van die hemele uitgesluit nie.

Tog het ons reeds gesien dat God se verbond ernstig veronreg word asof dit op sigself swak sou wees indien ons nie daarby berus nie, aangesien die krag daarvan nog van die doop nog van enige bykomstighede afhanklik is. Daarna kom die sakrament soos 'n seël by, nie om krag aan God se belofte te verleen asof dit op sigself swak is nie, maar slegs om dit vir ons te bekragtig. Daaruit volg dat die kinders van gelowiges nie gedoop word om dan vir die eerste keer kinders van God te word terwyl hulle tevore vreemd aan die kerk was nie, maar eerder om met hierdie plegtige teken in die kerk opgeneem te word omdat hulle reeds vroeër kragtens die weldaad van sy belofte aan die liggaam van Christus behoort het.

Ons is daarom van alle gevaar gevrywaar as daar geen agtelosigheid, geen minagting, en geen verwaarlosing daarvan is wanneer ons hierdie teken agterweë laat nie. **Dit is dus baie heiliger om hierdie eerbied aan God se instelling te betoon dat ons die sakramente nie elders moet soek as waar die Here hulle geplaas het nie.** Wanneer ons hulle nie van die kerk kan bekom nie, is God se genade nie so daaraan vasgeheg dat ons dit nie deur die geloof uit die Woord van die Here kan verkry nie.

Vir verdere inligting: Slabbert Le Cornu, VDM (GK Carletonville). Tel & faks: 018 787 5444 Sel: 082 770 2669 E-pos: proregno@gmail.com Sien ook artikels by: http://proregno.wordpress.com en www.esra-instituut.co.nr
--